

OP DE HOOGTE

Augustijns Centrum
de Boskapel

maart 2009

“... bij tijd en wijle van mening verschillen zonder haat, alsof iemand het oneens was met zichzelf en juist door die schaars voorkomende onenigheid fleur geven aan de eensgezindheid van meestal ...” “
(Augustinus, *Belijdenissen*, IV,8,13,p.113)

Colofon :

Op de Hoogte is het bulletin van de Boskapelgemeenschap. Het biedt ruimte voor Boskapellers en andere bezoekers van de kapel om te schrijven of te lezen over zaken die de gemeenschap van de Boskapel of de kerkgemeenschap in het algemeen raken.

Ook geeft het informatie over vieringen in de kapel en andersoortige informatie over activiteiten die vanuit de Boskapel worden ondernomen.

Op de Hoogte verschijnt 11 maal per jaar.

Redactie:

Gerard Willems, Schoutstraat 23, 6525 XR Nijmegen
024 3554903, gerard.m.willems@planet.nl
Mechy Dolmans-van Oosterhout, mechy@xs4all.nl
(beiden eindredactie)
en Chris Dijkhuis

Lay-out en druk:

Helma Bertels, Myriam Devos, Hans Thoonen
(e-mail jgmthoonen@hetnet.nl)

Abonnementen:

Na schriftelijke aanmelding ontvangt u voor 9 euro een jaar lang *Op de Hoogte* thuis

Adres Boskapel:

Graafseweg 276
6532 ZV Nijmegen
tel/fax 024-3776968 bgg 024-3726610
homepage: www.boskapel.nl
e-mail: a.c.boskapel@wanadoo.nl
Postbank: 22.06.916, Rabobank: 15.78.32.856
t.n.v. Rector Boskapel

VOORWOORD

De vastentijd breekt aan. Op 24 februari, vastenavond, gaan nogal wat mensen uit hun bol, in ieder geval in het zuidelijk deel van ons land. Het lijkt erop dat het aanbreken van de vastentijd, of veertigdagentijd (de naamsverandering is veelbetekenend!), zo die al bij velen überhaupt iets betekent, een excuus is om eens lekker aan de zwaai te gaan. Over wat vastenavond oorspronkelijk was en wat de vastentijd echt betekende vindt u een bijdrage in dit nummer. Het biedt, als u het niet zoekt in echt minder of anders eten, of in een al dan niet gulle gave aan de kerk of een ander goed doel, tegelijk een idee om de vastentijd extra in dienst te stellen van de medemens, en extra aandacht aan de ander te besteden. Zo dient deze tijd tot bezinning en maak je hem dienstbaar.

Dit is niet de enige bijdrage waarvoor de vastentijd de inspiratie was. Voor Koen van Rossum is de veertigdagentijd aanleiding om eens terug te gaan in de tijd en hoe gereguleerd de kerk was toen hij jong was. Wat er allemaal mocht en vooral niet mocht. De vastenregels waren heel gedetailleerd en men hield zich er kennelijk aan, want waar zou de uitdrukking (tegenwoordig nauwelijks nog bekend) vandaan komen: “Een volle buik kan gemakkelijk het vasten aanprijzen”? En wist u waar het woord ‘smulpaap’ vandaan komt? Leest u er Koen van Rossums artikel maar eens op door.

Chris Dijkhuis beschrijft Augustinus’ boek XII waarin het bestaan van ‘goede’ en ‘slechte’ engelen wordt behandeld. Net als bij mensen komt het kwaad uit henzelf voort. Je wordt als engel slecht als je eigenwaan en egocentrisme de boventoon laat voeren in plaats van de liefde van en voor God. Het is kennelijk net als bij mensen. Wij vragen ons meermalen af hoe het kan dat een Goede God het kwaad heeft geschapen. Hoe kan iets wezenlijks goeds nu iets kwaads scheppen? Het antwoord op die vraag ligt

bij onszelf. Maar daar handelt het volgend boek in de *De Civitate Dei* over.

Verder is er een interview met Wiet Fliervoet. Als u zich wel eens heeft afgevraagd wie die man is die iedere zondag (en nog wel vaker) de bloemen en planten zo liefdevol verzorgt, dan leest u het interview dat Mechy Dolmans – van Oosterhout met hem had. Wiet heeft een interessante hobby en zingt sinds een half jaar ook mee in Capella Silvestris.

Een bijdrage van de altijd zo actieve Amnestygroep besluit dit nummer. Ook een bericht van de bestuurstafel ontbreekt niet.

Gerard Willems en Mechy Dolmans – van Oosterhout.

VERBONDEN MET JOU

Liturgie in de veertigdagentijd 2009

Een groot feest stap je niet zo maar onvoorbereid binnen. Het grootste feest van de kerk is Pasen. En om naar dat grootste feest toe te leven trekt de kerk niet minder dan veertig dagen uit. Die veertig dagen dienen in het bijzonder ter voorbereiding van de doopleerlingen die in de paasnacht worden gedoopt. Pasen was al in de eerste christengemeente de doopdag bij uitstek.

In de doop nodigt God mij uit om met hem een verbond aan te gaan. Hij wil bondgenoot zijn van de aarde en van ons, mensen. En hij hoopt dat wij zijn bondgenoten willen zijn en zijn bedoelingen willen delen: zijn zorg om een leefbare aarde en zijn bekommernis om de waardigheid van elke mens.

Al eerder gedoopt, herinneren wij ons ieder jaar opnieuw ons woord van trouw en vertrouwen. Want ons geloven is niet iets dat in een keer gebeurt. Geloven is altijd in beweging. Het is een relatie die warm en nabij kan zijn, maar ook koud en vervreemd, en dikwijls iets tussen beide in. Daarom hernieuwen wij in de paasnacht onze doopbeloften. En op de zondagen in de Veertigdagentijd is het vooral de eerste lezing die ons vertelt wat dat verbond met God en met elkaar inhoudt.

Ter overweging kunnen we de vijf zondagen als volgt aanduiden:

- 1 maart 1e zondag : Ik zet mijn boog in de wolken.. Ik zal er zijn.
Genesis,9, 8-15; Marcus1, 12-15
Joost Koopmans
- 8 maart 2e zondag: Onze trouw op de proef gesteld..
Genesis 12, 1-18; Marcus 9, 2-10
Rikie Willems, agapèviering, voorstellen
communicanten.
- 15 maart 3e zondag Het visioen van de tien woorden.

- Exodus 20, 1-17; Johannes 2, 13-25
Bert van Balkom, vastenactie
- 22 maart 4e zondag: Wie opziet naar hem, zal leven.
Numeri, 21, 4-9; 4-9; Johannes 3, 14-21
Joost Koopmans, Maria Schröder,
overweging
- 29 maart 5^e zondag: Een nieuw verbond sluit ik met jou.
Ik grif mijn woord in je hart.
Jeremia 31, 31-34; Johannes 12, 20-33
Joost Koopmans

Een inspirerende veertigdagentijd gewenst! *Toine Mangnus en Joost Koopmans*

meditaties in de veertigdagentijd op woensdagavond om half 8

- 4 maart: wat is jouw beeld van God?
- 11 maart: wie is barmhartig?
- 18 maart: wie durft verliezen?
- 25 maart: komt het lijden van God?
- 1 april: veertigdagen – vrede – verzoening
- 8 april: verzoening vieren

afscheid convent

Tijdens de viering op zondag 15 februari namen Bert Bocxe en Martien van den Nieuwenhuizen afscheid van de Boskapelgemeenschap, omdat zij enkele dagen later naar klooster Mariënhage in Eindhoven zouden verhuizen. Joost Koopmans verhuist binnen niet al te lange tijd naar Catharinahof, een appartementencomplex voor religieuzen, dicht bij de Boskapel. Daarmee houdt het convent op te bestaan. Terwijl Martien ons aanmoedigde om door te gaan op de ingeslagen weg omdat 'wij de kerk zijn', overhandigde Bert ons het Augustinusbeeldje van het convent met de woorden:

Er bestaan van Augustinus talloze afbeeldingen en beelden. Als augustijnen proberen wij, ook in ons doen en laten, dat beeld van

onze H.Vader na te volgen en aan de mensen te laten zien. Daarom zijn augustijnen niet zo van die regeltjes, maar van vriendschap en liefde. Kijk maar, het hart van Augustinus is nog

groter dan zijn hoofd! Om die opdracht (onze 'roeping') zo trouw mogelijk te volbrengen is het nu aan Joost, natuurlijk met de hele Boskapelgemeenschap, dat in Nijmegen voort te zetten. Een hele opdracht! Om u er zichtbaar aan te herinneren dat Augustinus voor ons allen het grote ideaal is van kerk-zijn geef ik Joost en voorzitter Henny dit beeld in handen, namens ons scheidend convent. Met de wens dat u allen hem in uw hart zult dragen. Het ga u allen goed en 'vaar wel!'

PS

Het nieuwe adres van Bert en Martien is:
Augustijnendreef 15
5611 CS Eindhoven

VAN DE BESTUURSTAFEL

Leerzame avond voor Boskapellers

Op 6 april is er een leeravond in de Boskapel, die voor ons zeer van nut kan zijn. "Ervaringen in Dominicus leerzaam voor de Boskapel?" is de titel en U kunt erover lezen in het programma overzicht activiteiten voor het voorjaar 2009. Het bestuur beveelt deze leeravond aan.

Statuten voor oprichting van een Stichting.

Het concept van deze statuten is met een begeleidend schrijven bij de Boskapellers. Iedereen krijgt de gelegenheid om op- of aanmerkingen of aanbevelingen te doen, maar moet er wel aan denken dat deze dan voor 1 maart bij de secretaris moeten zijn. Het bestuur zal zich daarna buigen over de reacties en we zullen er met de Boskapellers over spreken op **23 maart a.s.** in een extra kapeloverleg.

Afscheid van Martien v.d. Nieuwenhuizen o.s.a. en Bert Bocxe o.s.a.

In de zondagviering van 15 februari hebben we afscheid genomen van Martien en Bert, omdat het convent nu wordt opgeheven. Zij zullen gaan wonen in Eindhoven, onze pastor Joost blijft doorgaan. We hebben hen bedankt en hen alle goede wensen voor de toekomst meegegeven.

Henny Peters, voorzitter Boskapel bestuur

VASTEN EN CARNAVAL

Met velen deel ik het vermoeden dat de meeste inwoners van ons land misschien nog wel weten wat vasten inhoudt, zeker onze mohammedaanse medelanders. Hoeveel mensen ook nog daadwerkelijk aan vasten doen zal zich zelfs niet evenredig verhouden met ons Nederlandse kerkbezoek. Ook kerkgangers vasten niet echt meer tegenwoordig. En die zijn, zoals we weten, ook niet meer echt talrijk. Carnaval echter wordt, al is het niet overal zo uitbundig als in het Zuiden van ons land, spontaan gevierd al heeft vrijwel niemand nog enig idee over wat de oorsprong van het woord eigenlijk is. Op Vastenavond (wie haalt

er op Aswoensdag, erop volgend, zoals ik en mijn katholieke tijdgenoten destijds nog een assenkruisje?) werd lang geleden alle etenswaar die nog over was opgemaakt en daarmee nam men voor 40 dagen afscheid van het toegeven aan onze drang om onszelf verwennen. Tegenwoordig wordt er eigenlijk alleen nog maar gedronken op vastenavond, eten hebben we immers meestal meer dan genoeg. Wat we over hebben kan nog een behoorlijke tijd mee in het vriesvak van onze ijskast. Er hoeft dus niets te worden opgemaakt, en vaak wordt er zelfs wat er na een maaltijd over is, gewoon in de Milco gedumpt.

Het gaat met vastenavond al net zo als met zoveel traditionele feesten: alleen de ‘fun’ wordt eruit gehaald en waar het oorspronkelijk over ging weten nog maar weinigen, zoals ook Pasen en Pinksteren bij de meeste mensen zijn gedegradeerd tot een paar vrije dagen, zonder dat men weet waarvoor dat feest eigenlijk gevierd wordt. Dat blijkt als op TV willekeurige mensen op straat gevraagd wordt wat Pinksteren of Pasen eigenlijk voor feesten zijn. Wat de Kerk heeft bedacht in plaats van lijfelijk je allerlei dingen ontzeggen: een gulle bijdrage aan de kerkbalans bijvoorbeeld, helpt eigenlijk ook niet. Je schrijft je bedrag over en gaat over tot de orde van de dag.

Het genoemde assenkruisje is bedoeld om ons te herinneren aan het feit dat we stof zijn en daartoe zullen ‘wederkeren’. Onze stoffelijkheid wordt er ons weer mee te binnen gebracht. Misschien zouden we op Aswoensdag, al dan niet in de kerk, eens moeten stilstaan bij waar wij denken dat het leven en onze rol daarin over gaat. Hoe we doorhollen in onze kokertjes en geen tijd voor reflectie nemen over hoe we in dit leven staan. “Ik ren dus ik ben” hebben twee Boskapelsters in deze context bedacht als slogan voor een initiatief van hun met betrekking tot het bestrijden van ‘burn-outs’.

Laat iedereen die daar behoefte aan heeft vooral rustig Carnaval vieren, als na dit feest maar tijd genomen wordt om op een andere manier te vasten (ons 'vast' te leggen). Het betekent dus niet perse dat we onszelf (hoe goed dat voor de volksgezondheid ook zou zijn) eens flink op dieet moeten zetten, of in de buidel moeten tasten voor een goed doel, maar misschien eens uit ons enge wereldje zouden moeten breken om extra aandacht te hebben voor de ander. Misschien kan dit aan 'vasten' een vruchtbare inhoud geven waarmee we niet alleen onszelf verdiepen, maar ook een medemens en daarmee ook de gemeenschap gelukkig kunnen maken.

Gerard Willems

VAST EN ZEKER

Een persbericht in Trouw meldde dat aartsbisschop Eijk op 25 januari de aloude Willibrorduskerk in Utrecht opnieuw heeft ingewijd. Deze neogothische kerk, gebouwd tussen 1875 en 1879, is namelijk in 1967 aan de eredienst onttrokken, omdat een groep behoudende katholieken onder leiding van de assumptionist Winand Kotte niet wilden luisteren naar het bisdom, en er hun eigen Latijnse liturgie wilden blijven vieren. Dat waren de zogeheten Rooms-Kottelieken, die na de dood van hun pastor in 2006 niet verder konden. Nu is de vrede weer getekend en zal de kerk een steunpunt gaan vormen van de Latijnse liturgie

Iedere zondag is er een hoogmis volgens de vóórconcliaire ritus (ad oriëntem, naar het Oosten gericht) waarbij de celebrant met de rug naar de gelovigen staat.

Er zijn kennelijk katholieken in den lande die hun zaligheid zoeken in het behouden van heilige huisjes, en geen oog hebben voor het hier en nu en voor de toekomst van de Kerk. Daarmee blijven zij op grote afstand van hun geloofsgenoten die zich thuis

voelen bij Gods volk onderweg en het avontuur van een zoektocht aangaan.

Dat dit persbericht mij getroffen heeft, komt omdat de Willibrorduskerk, onopvallend gelegen aan de Minrebroederstraat in het hartje van Utrecht, mijn parochiekerk geweest is. Ik ben er gedoopt, heb er mijn Eerste Communie gedaan en was er jaren lang misdienaar. Het was de tijd dat alle geloofszaken vaststonden, en alles wat vast en zeker was in de Kerk was te vinden in de bestseller van die jaren: *Katechismus* of Christelijke Leer. Dat boekje werd sinds 1861 in het Aartsbisdom Utrecht uitgegeven door mijn bet-overgrootmoeder Wed.J.R.van Rossum, en later door haar zoon, haar kleinzonen en achterkleinzonen. In vraag en antwoord werd de Christelijke leer behandeld, en ieder katholiek kind op de lagere school kreeg deze stof jaar in jaar uit opgedist. Zo simpel als het toen klonk (Les 1, vraag 11: “Kan God alles ?” Antwoord: “God kan alles, Hij is almachtig”) is het al lang niet meer. Zoals het toen was zou het blijven van eeuwigheid tot Amen, dacht men.

Wat ook vaststond was de vasten- en onthoudingswet, die voorschreef wat je het hele kerkelijke jaar door al dan niet op bepaalde dagen mocht eten. Het woord *vasten* gaat terug op de betekenis “vastmaken, bindend verklaren, zich verbinden tot het naleven van regels”.

Nu wij aan het begin van de veertigdagentijd staan, komt de herinnering aan die regels van toen even boven, en ouderen onder ons zullen er veel van herkennen en er hun herinneringen bijhalen. Op onthoudingsdagen mocht er geen vlees gegeten worden, op vastendagen evenmin, en dan gold ook dat je maar één volle maaltijd per dag mocht gebruiken. Zondagen telden niet mee. De vasten- en onthoudingswet moest onderhouden worden vanaf het 21e levensjaar tot aan de dag dat je 60 werd.

Zwangere en zogende vrouwen, en ook arbeiders die dag in dag uit zwaar werk verrichtten hoefden zich niet aan de wet te houden. Een volle maaltijd betekende natuurlijk een volle buik. Dat effect wordt treffend verwoord in de volkswijsheid “Een volle buik kan

gemakkelijk het vasten aanprijzen”. Overigens zegt het woord *smulpaap* ook iets over hoe men dacht over de eetgewoonten van de categorie consumenten die geacht werden toezicht te houden op het nakomen van de vasten- en onthoudingswet.

De maaltijden die niet “vol” mochten zijn (ongeveer twee-derde van de gebruikelijke porties) werden collaties genoemd. Toen een brave ziel aan zijn pastoor moest bekennen dat hij en zijn vrouw zich niet aan de vastenwet gehouden hadden, kreeg hij de opdracht in het vervolg een collatie te houden. Oorspronkelijk was een collatie een geestelijke lezing die voorafging aan het getijdengebed, de completeen. Het was de gewoonte daarbij iets te nuttigen. Niet wetend wat dit woord inhield, ging hij het op de pastorie vragen. De huishoudster deelde hem mee dat de pastoor op dat moment hem niet te woord kon staan, omdat hij zijn collatie hield. Op aandringen van de bezoeker mocht deze even door een kiertje kijken om zich te vergewissen van wat nu eigenlijk een collatie was. Opgelucht ging hij daarna naar huis, waar hij zijn vrouw volledig kon geruststellen met de boodschap “Die collatie ? Die krijgen wij nooit bij elkaar !”

Streng en gedetailleerde wetten en voorschriften brengen met zich mee dat men wegen zoekt om de geboden te omzeilen. Wie op reis was, hoefde zich niet aan de onthoudingswet (dus een vleesloze maaltijd) te houden. Er waren slimmeriken, of zo je wilt letterknechten, die op vrijdag een retourtje namen naar een buurtgemeente, en in trein of bus smakelijk van hun broodje rookvlees smulden.

Vishandelaren deden in de vastentijd goede zaken. Tot de luchtige en relativerende uitingen daarvan behoort de advertentietekst “Vastentijd – Palingtijd. Smullen maar, H.H.Geestelijken “
Op Goede Vrijdag werd de buikriem extra aangehaald. Op die dag mocht er ook geen zuivel gebruikt worden. Om de koffie drinkbaar te houden, deed men er in plaats van melk of room een beetje amandelpers in.

In de vastentijd was het onder katholieken usance geen bezoek te brengen aan schouwburg, bioscoop of concertzaal. Uitzondering was natuurlijk wel een uitvoering van de Mattheuspassion.

Aan *De nieuwe catechismus* die in 1966 verscheen, ontleen ik deze woorden over de veertigdagentijd: “Er was een heldere vastenwet, waardoor de mens het idee had dat hij althans iets deed. Maar nu is het vasten een minder duidelijke zaak geworden. Ons vaak zenuwslopend werk, onze kijk op de verhouding lichaam/geest, onze eetgewoonten die dikwijls echt niet overdadig zijn, maken het vasten tot iets dat soms moeilijk in ons leven past. Maar wat moeten wij dan doen ?”

Op die vraag kunnen wij in de komende veertig dagen antwoord krijgen, vast en zeker !

Koen van Rossum

DOEL VASTENAKTIE: LAAT ARME KINDEREN NIET DE DUPE ZIJN !

In de liturgiegroep hebben we nagedacht en besproken, welk doel wij, als vastenaktie, zouden kunnen steunen. Onze keuze viel op een doel vlakbij, kinderen van zeer arme gezinnen. Maar hoe maak je dat concreet? ATD = Aide à Toute Détresse (hulp in alle nood) is een internationale organisatie, die, overal ter wereld, samen met de allerarmsten de armoede en de uitsluiting die daarvan het direct gevolg is, wil bestrijden. Ook in Nederland sinds 1971.

Deze doelgroep wordt aangeduid met de term “Vierde Wereld”. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar de kinderen, die veelal het eerst de dupe zijn van structurele armoede. Daarom is in Wijhe bij Zwolle het centrum ‘t **Zwervel** gebouwd: een boerderij met o.a. de mogelijkheid om arme gezinnen met hun kinderen even weg te laten zijn uit hun dagelijkse sleur en trieste omgeving. Daarbij komt nog dat in deze gezinnen relatief vaak, door allerlei

omstandigheden, kinderen uit huis worden geplaatst.’t **Zwervel** is dan de enige plaats , waar ouders, herenigd met hun kinderen, op verhaal kunnen komen. En juist in deze tijd, waarin donaties en giften drastisch teruglopen, is het nodig dit werk voort te zetten. En u, als Boskapellers wordt daartoe, in deze 40-dagentijd, in de gelegenheid gesteld. Laat deze arme kinderen niet de dupe worden.

Meer informatie vindt u op www.atd-vierdewereld.nl

Bert van Balkom, medestander ATD

“Waar mensen gedoemd zijn in armoede te leven, worden de Rechten van de mens geschonden. Wij zijn hun verplicht ons aaneen te sluiten om die Rechten te doen eerbiedigen.”

Père Joseph Wresinski, oprichter ATD-Vierde Wereld

INTERVIEW MET WIET FLIERVOET

Wiet werd geboren in Grave op 17 maart 1936. Hij ging naar de MULO bij de Fraters van Tilburg en werd opgeleid tot onderwijzer op de Bisschoppelijke Kweekschool in Den Bosch. Onderwijs aan gehandicapte kinderen was zijn ideaal.

Dat ideaal kon hij uiteindelijk verwezenlijken op de BLO-school St. Johannes in Nijmegen en later op het ILO bij de Broeders van Jonkerbos, een instelling voor individueel agrarisch onderwijs voor kinderen met een lichamelijke of geestelijke beperking. Op de Leergangen van Nijmegen studeerde hij derde graads praktische biologie en werd veldbioloog. Hij kon in de prachtige omgeving van Jonkerbos zijn hart ophalen om met de aan hem toevertrouwde kinderen de natuur te beleven en te onderzoeken.

Hij trouwde in 1963 met Hetty Adams, ze kregen 3 kinderen en hebben 7 kleinkinderen. Helaas is Hetty afgelopen zomer overleden.

Zijn hobby's: in 1979 richtte hij de Insectenwerkgroep op binnen de KNNV (Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging) en hij is daarvan nog steeds coördinator. Sinds 1984 is hij ook als vrijwilliger actief bij het Natuurmuseum in Nijmegen.

Hoe ben je in de Boskapel terecht gekomen?

“In de 60er jaren van de vorige eeuw ben ik een kritische katholiek geworden. ‘s Zondags werden in de kapel van het Canisius College in Nijmegen jongerenmissen gehouden door o.a. pater Piet Wesseling. Het was de tijd ook van Mgr. Bekkers. Door zijn toedoen werden in parochies ecclesiagroepen opgericht: praatgroepen voor jongeren. Er werden daar heel wat heilige huisjes ingetrapt. In 1957 had ik Hetty leren kennen en beiden waren we bij zo'n groep in haar parochie, de Nijmeegse parochie van de dominicanen. De dominicaan die ons groepje destijds leidde heeft ons ook in 1963 getrouwd.

In dezelfde tijd werkte ik op de BLO-school St. Johannes en op die school kwamen de jonge augustijner fraters godsdienstles geven. Zodoende leerde ik de Boskapel kennen en Hetty en ik gingen er af en toe heen. Na ons huwelijk gingen we in Hatert wonen, waar onze kinderen geboren zijn. We gingen naar de plaatselijke parochiekerk. Ik ben er zelfs nog dirigent van een jongerenkoor geweest: we verzorgden toen beatmissen! Op een gegeven moment voelden we ons er niet meer thuis en besloten we weer naar de Boskapel te gaan, nu met het hele gezin. Het was de tijd van Mario van den Berg. Samen met o.a. Gerard Willems heb ik toen in de liturgiegroep gezeten. Mario kon fantastisch preken, maar toch voelde ik op een gegeven moment een discrepantie tussen mooie woorden en het leven van alledag. We zochten een tijdje ons heil in de Studentenkerk maar gingen uiteindelijk toch weer terug naar de Boskapel. Daar was Joost

inmiddels pastor. Vanaf die tijd ongeveer zijn we trouwe boskapellers! Ik werd collectant en ging bij de siergroep en sinds Hetty er niet meer is, zing ik ook in het koor Capella Silvestris, dat immers ook haar koor was”.

Wat boeit je nu zo in de Boskapel?

“Hier mag je christen zijn. De Bergrede is in het leven van Hetty en mij altijd een leidraad geweest. Hetty en ik zijn ook nog een tijdje lid geweest van de Familia Augustiniana. Maar, gek genoeg misschien, is niet Augustinus, maar zijn St. Franciscus en St. Patrick mijn favoriete heiligen. Ik ben geboren op St. Patrick’s naamdag. En met Franciscus deel ik de liefde voor de natuur en voor de zwakken in de samenleving. Ik wil net als hij met beide benen op de grond staan. Ik wil horen bij een gemeenschap waar zorg en aandacht is voor elkaar, waar woorden en daden overeenkomen. Dit alles vind ik in de boskapelgemeenschap en dat heb ik vooral ervaren bij het overlijden van Hetty vorig jaar.”

Wil je nog iets zeggen over de toekomst van de Boskapel?

“Ik hoop dat het doorgaat! Desnoods onafhankelijk van het bisdom. Wat mij betreft mag het een zelfstandige christelijke gemeenschap worden zoals b.v. die van Peer Verhoeven in Helvoirt”

Mechy Dolmans-van Oosterhout.

VOOR U GELEZEN: AUGUSTINUS’ DE STAD VAN GOD, BOEK XII

Voordat in boek XII het ontstaan van de mens aan de orde komt, gaat het eerst uitgebreid over de gevallen engelen: negen hoofdstukken van de achtentwintig. Augustinus gebruikt overigens de bijvoeglijke naamwoorden ‘bonus’ (goed) en ‘malus’ (slecht) om de twee groepen engelen aan te duiden. Dat

betekent niet dat ze als goed en slecht geschapen zijn: ze hebben beide dezelfde, goede natuur van hun Schepper gekregen, maar terwijl ze als goede wezens geschapen zijn, heeft hun verkeerde wil en verkeerde begeerte sommigen slecht gemaakt.

“De goede”, schrijft Augustinus, “blijven standvastig in hun gehechtheid aan het allen gemeenschappelijke goed, dat voor hen God zelf is, en aan zijn eeuwigheid, zijn waarheid en zijn liefde; de andere hebben hun vreugde liever in hun eigen macht willen vinden, alsof zijzelf hun eigen goed waren, en zij zijn van het hogere, aan allen gemeenschappelijke, gelukzaligmakende goed teruggevallen op dat eigen goed; aanmatigende zelfverheffing hebben zij voor het hoogtepunt der eeuwigheid gehouden, listige leugenachtigheid voor de zekerste waarheid, partijzucht voor onverdeelde liefde, en ze zijn daardoor hoogmoedig, leugenachtig en afgunstig geworden.”

In hoofdstuk twee trekt Augustinus nog eens, je zou haast zeggen ten overvloede, van leer tegen de opvatting dat de gevallen engelen een andere natuur zouden hebben die niet door God zou zijn veroorzaakt. God zelf is de hoogste ‘essentia’. Dat is in Augustinus’ tijd een nieuw Latijns woord, een vertaling van het Griekse ‘ousia’. De Latijnse term is afgeleid van het werkwoord ‘esse’ (zijn). God heeft nu aan sommige schepselen een hogere vorm van ‘essentia’ of ‘zijn’ gegeven dan aan andere. Hij ordende aldus de naturen naar de graden van hun ‘essentia’. Aan de natuur die het allerhoogste zijn heeft en door de schepping waarvan alle zijnde dingen er zijn, aan die natuur is geen andere natuur tegenovergesteld, tenzij een natuur die niet-is. Het tegenovergestelde van dat-wat-is is immers niet-zijn. Daarom is er geen enkele essentie tegenovergesteld aan God, dat wil zeggen de hoogste essentie en de Schepper van alle essenties, van welke aard die ook zijn.

Na de engelen komen in hoofdstuk tien de mensen aan de beurt. De gedachte dat er altijd mensen hebben bestaan wordt door Augustinus uiteraard afgewezen. Lieden die dat beweren krijgen de volgende veeg uit de pan: “Dicunt autem quod putant, non

quod sciunt.” (Ze zeggen echter alleen wat ze menen, niet wat ze weten.) Ook al te hoge getallen voor de ouderdom van het menselijk geslacht wijst hij af. Dat doet hij met de uitspraak dat je uit de Schrift kunt berekenen dat er in de dagen van het schrijven van *De Civitate Dei* nog niet helemaal 6.000 jaren zijn verlopen. “En als er dus niet werd gesproken over 5.000 of 6.000 jaar sinds God de mens heeft geschapen, maar over 60.000 of 600.000 of over 60 of 6.000 of 600.000 keer zoveel, of als dat getal nog weer eens met een even groot getal werd vermenigvuldigd, zo vaak dat wij voor dat getal geen naam meer zouden hebben, dan zou men nog op dezelfde manier kunnen vragen waarom God de mens niet eerder heeft geschapen.”

Ook de veronderstelling dat er een cyclisch verloop van de geschiedenis is, dat er dus telkens nieuwe werelden ontstaan, een voortdurende wedergeboorte zo te zeggen, vindt geen genade in Augustinus’ ogen. Omdat God er altijd geweest is, is er ook altijd de tijd geweest (“als de tijd namelijk er niet de hele tijd geweest is, dan was er dus een tijd dat er geen tijd was en dat zou de ergste domoor niet zeggen.”) Alles is in de tijd door God geschapen en er kan geen mede-eeuwigheid bestaan. Degenen die beweren dat zielen die deel hebben aan het hoogste en werkelijke geluk, die telkens en telkens terugkeren in een nieuwe cyclus van ongeluk en rampen, worden van ‘impietas’ (goddeloosheid, gewetenloosheid) beticht. God heeft alle mensen uit één mens laten ontstaan om de mensen met elkaar te verbinden. Dat van deze verbondenheid vaak niet veel terecht is gekomen, moet aan de zonde geweten worden.

Boek XIII bespreekt dan de zondeval van de eerste mens en de straf voor die zondeval, de dood.

Chris Dijkhuis

VAN DE AMNESTYTAFEL

Ook voor dit jaar heb ik de agenda van Amnesty gekocht. Er staan weer mooie gedichten in door gevangenen of ex-gevangenen geschreven.

Het volgende gedicht wil ik graag aan jullie laten lezen:

Ik heb steeds door de muren heen gezien
Mijn ogen weigerden van steen te worden

Ik heb ook in de nacht de zon bezongen
Mijn stem heeft nooit in de duisternis geloofd

Ik heb met brood en water een feestmaal gehad
Mijn hand heeft altijd naar geluk gereikt

Ik heb daarom mijn bewakers nooit gehaat
Mijn zien heeft al wat menselijk was herkend

Zo heb ik mij van dag tot nacht behouden
Tot ik mij weer verliezen kon in jou

Anoniem, Libie.

Zondag 8 maart a.s. is onze volgende actie: een brieven-actie.
We hopen weer op uw medewerking.

Thea Schouten.